



INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXVIII

Nr 4

WARSZAWA 1971

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXVIII

1971

4

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1971

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski (sekretarz), Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Tadeusz Łepkowski, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Marian Wojciechowski, Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2422 + 168 egz. Ark. wydawn. 26.0, ark. drukarskich 16,125 +
+ 0,625 wkł. Papier druk. sat. kl. V, 65 g. B1
Oddano do składania 24.VI.71 r. Podpisano do druku 20.X.71 r.
Druk ukończono w październiku 1971 r.

Zam. 545/71 U-103 Cena zł 30,—
Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

К столетию Парижской коммуны

- Станислав Эрлих — Парижская коммуна и революционный опыт в XX в. 765
Ежи Здрада — Роль Ярослава Домбровского во время Парижской коммуны 775

*

- Герард Лябуда — Польские хроники в средневековье 804
Анджей Вежицки — Вокруг книги *Duch dziejów Polski* (Дух польской истории) 840

МАТЕРИАЛЫ

- Леон Гросфельд — Германская миссия в Варшаве и ее отношение к польско-советской войне 1920 г. 857

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКИ

- Ежи Охманьски — Причины запоздалой христианизации Литвы 870
Антони Мончак — Сопоставляя XVI век 872
Юзеф Геровски — Польша XVII века 879
Юлиуш Бардах — О варшавских историках 1832—1869 гг. 886
Анджей Феликс Грабски — Среда варшавских историков между восстаниями 892
Францишек Рышка — Об исторических фактах, т. е. о том, что является предметом истории 899
Анджей Загорски — Спор о причинах Великой Революции 904

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

- Ирена Кобердова — Рукописи Марска времен январского восстания 907
Л. Е. Куббель — Европа и Западная Африка в XV—XVI вв. 913
Ян Гурски — О книге *Odmiany czasu teraźniejszego* (Явления настоящего времени) 920

- ХРОНИКА 1003

TABLE DES MATIÈRES

Le centenaire de la Commune de Paris

Stanisław Ehrlich — La Commune de Paris et l'expérience révolutionnaire du XXe siècle	765
Jerzy Zdrada — Jarosław Dąbrowski dans la Commune de Paris . . .	775

Gerard Labuda — L'annalistique polonaise au moyen âge	804
Andrzej Wierzbicki — Le livre <i>Duch dziejów Polski</i> (l'Esprit de l'histoire de la Pologne)	840

MATERIAUX

Leon Grosfeld — La légation allemande à Varsovie et la guerre polono-soviétique de 1920	857
---	-----

DISCUSSIONS ET POLEMIQUES

Jerzy Ochmański — Causes du retard survenu dans la christianisation de la Lithuanie	870
Antoni Mączak — Confrontons le XVIe siècle	872
Józef Gierowski — La Pologne au XVIIe siècle	879
Juliusz Bardach — Les historiens varsoviens en 1832—1869	886
Andrzej Feliks Grabski — Les milieux historiques varsoviens entre les insurrections	892
Franciszek Ryszka — Les faits historiques ou qu'est-ce qui fait l'objet de l'histoire	899
Andrzej Zahorski — Controverses sur les causes de la Révolution française	904

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Irena Koberdowa — Les manuscrits de Marx au temps de l'insurrection de janvier	907
L. E. Kubbel — l'Europe et l'Afrique occidentale au XV—XVIe siècle	913
Jan Górski — Le livre <i>Odmiany czasu teraźniejszego</i> (La conjugaison du temps présent)	920
CHRONIQUE	1003

SPIS TREŚCI

W stulecie Komuny Paryskiej.

Stanisław Ehrlich — Komuna Paryska i doświadczenia rewolucyjne XX wieku	765
Jerzy Zdrada — Jarosław Dąbrowski w Komunie Paryskiej	775

*

Gerard Labuda — Główne linie rozwoju rocznikarstwa polskiego w wiekach średnich	804
Andrzej Wierzbicki — Wokół <i>Ducha dziejów Polski</i>	840

MATERIAŁY

Leon Grosfeld — Poselstwo niemieckie w Warszawie wobec wojny polsko-radzieckiej 1920 r.	857
---	-----

DYSKUSJE I POLEMIKI

Jerzy Ochmański — Przyczyny opóźnionej chrystianizacji Litwy	870
Antoni Mączak — Konfrontując wiek szesnasty	872
Józef Gierowski — Polska XVII wieku	879
Juliusz Bardach — O historykach warszawskich z lat 1832—1869	886
Andrzej Feliks Grabski — Warszawskie środowisko historyczne w okresie międzypowstaniowym	892
Franciszek Ryszka — O faktach historycznych, czyli co jest przedmiotem historii?	899
Andrzej Zahorski — Spór o przyczyny Wielkiej Rewolucji	904

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Irena Koberdowa — Rękopisy Marksa z czasów powstania styczniowego	907
L. E. Kubbel — Europa a Afryka Zachodnia w XV—XVI wieku	913
Jan Górski — <i>Odmiany czasu teraźniejszego</i>	920

*

B. Leśnodorski, Rozmowy z Przeszłością — Gerard Labuda	924
Histoire militaire de la Pologne, problèmes choisis, dissertations, études, esquisses — Andrzej Zahorski	927
J. Ochmański, Dzieje Rosji do roku 1861 — Władysław A. Serczyk	929
T. Wasilewski, Historia Bułgarii — Jan Reychman	932
J. Demel, Historia Rumunii — Zdzisław Spieralski	934
M. Kowalczyk, Krakowskie mowy uniwersyteckie z pierwszej połowy XV w. — Aleksander Gieysztor	937
A. Gąsiorowski, Urzędnicy zarządu lokalnego w późnośredniowiecznej Wielkopolsce — Ludwik Łysiak	940

E. Kotarski, Publicystyka Jana Dymitra Solikowskiego — Bogumiła Kosman	943
R. Pollak, Od Renesansu do Baroku — Stanisław Cynarski	946
J. Nowak-Dłużewski, Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce. Czasy Zyguntowskie; Pierwsi królowie elekcyjni — Stefan Gruszecki	948
J. Michalski, Schyłek konfederacji barskiej — Jacek Antoni Ojrzynski	951
W. Szczygielski, Konfederacja barska w Wielkopolsce, 1768—1770 — Jerzy Michalski	953
J. Łojek, Polska inspiracja prasowa w Holandii i Niemczech w czasach Stanisława Augusta — Zofia Libiszowska	957
S. Misztal, Przemiany w strukturze przestrzennej przemysłu na ziemiach polskich w latach 1860—1965 — Witold Pruss	960
J. Miąso, Dzieje oświaty polonijnej w Stanach Zjednoczonych — Andrzej Brożek	962
M. Pater, Ruch polski na Górnym Śląsku w latach 1879—1893 — Lech Trzeciakowski	965
Przemysł Radomia — Mieczysław Markowski, Stanisław Męducki	967
J. Glensk, „Nowiny Raciborskie” w latach 1889—1904 — Jerzy Ratajewski	970
J. Myśliński, Studia nad polską prasą społeczno-polityczną Zachodniej Galicji 1905—1914 — Krzysztof Dunin-Wasowicz	974
H. O. Sieburg, Die Grubenkatastrophe von Courrières 1906 — Monika Senkowska-Gluck	977
Ph. Erlanger, Clemenceau — Józef Dutkiewicz	978
B. Łopuchow, Faszizm i raboczeje dżwizenie w Italii 1919—1929 gg. — Stanisław Sierpowski	982
J. Kumaniecki, Po traktacie ryskim — Zbigniew Landau	985
W. Wrzesiński, Polski ruch narodowy w Niemczech 1922—1939 — Roman Wapiński	988
J. R. Szaflik, Polskie Stronnictwo Ludowe Piast 1926—1931 — Roman Wapiński	991
J. Borkowski, Postawa polityczna chłopów polskich w latach 1930—1935 — Andrzej Zakrzewski	995
W. Kula, Miary i ludzie — Bogusław Leśnodorski	999

KRONIKA

Geneza europejskich państw demokracji ludowej — Ewa Kozielska	1003
Z prac Komisji Historii Państwa i Prawa IH PAN — Andrzej Zakrzewski	1004
Nauki historyczne w Demokratycznym Wietnamie — Tadeusz Łepkowski	1006
Posiedzenie Czechosłowacko-Polskiej Komisji Historycznej w Pradze — Andrzej Zahorski	1011
Komuna Paryska. Kolokwium polsko-francuskie — Tomasz Wituch	1014

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIK HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie — 60.—

rocznie — 120.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”.

Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabywać lub zamawiać we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Subscription orders can be sent directly to:

Export and Import Enterprise „Ruch”

Warszawa 1

P.O. Box 154

sending remittance of \$ 12,— through the Bank Handlowy — Warszawa, Traugutta 7

Kwart. Hist. R. LXXVIII, z. 4, s. 763—1020, październik—grudzień, Warszawa 1971

Indeks 36432